

تشمسی هیرده 15 غرورده .
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار) .

ابونه واعلان ایشاری ایچین استانبول بوورونه
مراجعت ایدیلیر .
بازی ایشارنک مرجعی آنقره مرکزیدر .

حیات

هیانه دامما هیانه . . دنیایه راهلر هور حیات قاتالم . . .
- نیجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، معارف امینلکی یانده کی دائره
استانبول جاده سنده آنقره

استانبول بووروسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

4 نجی جلد

آنقره ، 20 ، ایلول ، 1928

صافی : 95

Musahabe

DAĞ YOLU

Hamdullah Subhî bey efendi nutuklarının bâzılarını neşr etti-ler. Buna " Dağ yolu," ismini verdi-ler. Yıllarca bu yolu tırmanan bugünkü nesil işittiği o hitâbeler-le kaç defâ heyecâna geldi, kaç defâ mefkhûre ateşi o sözler-le âlevlendi. Zafer ve inkılap nesli uzakta gördüğü parlak âleme varabilmek için bu yola tırmanır-ken, önüne dikilen kuvvetli mânî'leri yıkar-ken zaman zaman hitâbeler işitir-di. Bu hitâbeler bâzan bizi şöyle teşcî' eder-di. "Çetin bir dağ yolunda seneler-dir yürüyor-uz. Hareket noktasından uzaklaştıkça ufuk genişliyor ve rüzghar artıyor. Eski mâbet, eski ümit aşâğda, ovalarda kaldı. Kenarında dolaşdığımız uçurumların dibinden mâzînin lafzı ve şekli kayb olan şikhâyet ve îtirâz uğultusu geliyor. Milletinin târihinden bir vazîfe aldın ve bir birinden daha yüksek tepelere doğru yepyeni bir resul rûya ve îmânî-le çıkıyor-sın," Bâzan arkaya bakmanın vehâmetini şöyle anlatır-di: "Arkadaşlar, biz öyle bir sâhaya çıktık ki bir daha geri dönmeye imkhan yok-tur. Bu sâhillere çıkanlar arkada bıraktıkları gemileri yakmış-lardır. Mâzî-le aramızda aşl-maz uçurum var-dır." Bâzan Dumlupınara çıkar da bize şöyle âhd ettirir-di: "Aziz şehitlerimiz! İnönü, Sakarya, Dumlupınarda-ki meşhetlerimiz bir müsellesin uçları gibi

duruyor. Bu müsellesin üstünde yeni Türkiye bir ehram gibi yükseldi. En yukarda, ta tepede dalgalanan istikhlal ve inkılap bayrağı var. Eserinize sâdik-ız sâdik kalacağ-ız. O bayrağı indirtmeyeceğ-ız." En büyük zafer günü, daha yürünecek yolları gösterirde der-di: "Karanlıklarımız var, ağırtacağız, yurdumuz viran-dır, şenleteceğiz, yüz binlerce öksüz yavrularımız var, okutacağ-ız, büyüteceğ-ız."

Dün yüzler-ce kişinin kuvvet aldığı bu hitâbeleri "Dağ yolu," nda okuyor-uz. Yarın-ki nesil de onları en mükemmel bir edebî kırâat olarak okuyacak-lardır. Yalnız onlar-la bizim aramızda bir fark var. Biz okur-ken dinli-yoruz da... Kuvvetli hatîp sözü yalnız mefhumlar hâlinde zihinlere müessir olmaz. Söz hatîb için sihirli bir âlet-tir. Onun-la rûhlara dokunur ve ekseriya dinleyenleri istediği hedefe sürükleyip götürür. "Dağ yolu," nda-ki yazıların bu têsirini biz bili-yoruz. Onun için-dir ki o satırları okurken hatîbin ağzından çıktığı zaman-ki müessiriyetini hatırlıyor-uz, aynı heyecanı duyabili-yoruz. Yazık ki yarın-ki nesil sâde-ce okuyacak-lar, bu sözlerin yaptığı têsîri yalnız hikhâye olarak dinleyeceklerdir.

Büyük inkılap devirlerinde en kuvvetli edebiyat hitâbelerde bulunur der-ler. Bu iddia Türk inkılâbı

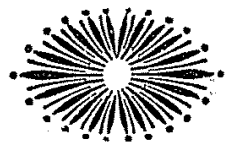
için de sahih-tir. İstikhlal harbinin en kuvvetli san'at eserlerini o sıralarda kürsülerde söylenen sözlerde aramalı-yız. Bir hatîbin sözü yazı hâline geçtiği zaman ne kadar kuvvetini kayb eder-se etsin yine bu yazılar duyulan ve his ettirilen heyecânı saklar. Çok zaman san'atın sırrı bu heyecanda-dır.

Mütemâdiyen "Dağ yolu," ndan yürüyor-uz. Fakat şimdiye kadar en dar, en çetin yollarda yürümüş olmanın verdiği kuvvet ve idman-la en sarp tepelere bile koşa koşa çıkı-yoruz. Âcizler için imkhansız, korkaklar için müdhiş görünen şey, bu günkü Türk nesli için ideal oldu. Şu harf inkılâbının aldığı cereyâna bakınız. En müşkül bir inkılâbı ne îmân-la ve ne kuvvet-le yapıyor-uz! Yarın bu sırrı ilmi gözle arayanlar bir parça mâziye bakarak bize kuvvet veren âmilleri bulmak mecbûriyette-dirler.

Bunların bir kısmını "Dağ yolu," nda bula-bilir-ler.

Onun için "Dağ yolu," istikhbâlin de kîtâbî olacak-tır.

Mêmet Emin

شهر اداره لری و اجتماعی تربیه

تربیه

III

برملتک اجتماعی تکامل و ترقی سنی منحصر آکنج نسلدن و کنج نسلی یتشدیرن مکتبلردن بکلمک خطا در. یتشکین نسلک تربیه سنه ده اعتنا ایتک شرطیله مکتب تربیه سنندن اعظمی درجه ده استفاده ایدیه بیلیر . مکتب و جمعیت، مکتب تربیه سی ایله محیطک تربیه سی؛ یکدیگری نی تماماً یان مهم ایکی عنصر در . بونلردن برینک اهالی، محقق دیگرینک ضررینه در . مکتب لری ایستدیکنک قدر تکامل ایتدیریکز ، اجتماعی محیطه زهرلی برتربیه هواسی اسدیکه کنجکدن ، مطلوب شکله قابل ده کیل استفاده ایده مرسکز .

اساساً مکتبلر ده یتشدیرین کنج لریک پک مهم بر قسمی ، روحی و بدنی « حیات لریک اک بحرانی بر زماننده حیاه آتیلغه مجبور قالیورلر . آلتی یوز بیگ تورک چوجوغنک ، عجا یوزده قاچی اورتا و یوکسک تحصیل کورور ؟ نیکین بر حسابله ایلک مکتبدن چیقارلرک بلکه یوز بیکی اورتا مکتبلره ولیسه لره کچر و بالاخره بونک ده بلکه اوتوز بیکی دارالفنون حیاته قاووشور . هر حاله بدی یاشنده تحصیل چاغنه داخل اولان چوجوقلرک آلتی ده بشی ، یعنی بوحسابه کوره بش یوز بیکی ، اون اوچ یاشلرینه دوغرو حیاه آتیلر . 13-14 یاشی ، حیاتک « ایکنجی دوغوشی » دوری در . مادی و معنوی بحرانیله دولو اولان و هر تورلو تأثیر و تلقین لری آلتغه مساعد بولان بودورک کنج لری ، نریه و اخلاق بر محیط بولازلرسه ، آنجق تصادفلرک یاردیمیه ، بدنی و روحی موجودیت لری تخریبکار قوتلردن مصون بولوندوره بیلیرلر . حیاه زده تصادفلرک اهمیتی انکار ایتمه مکلر برابر ، کنج لریک مادی و معنوی تکاملنی ، علی الاطلاق ، تصادفلره براقی ، قوتلی اولتی ایستین ملت لریک ایشی ده کیلدر . محیطک مضر تأثیر لری بوقدرله ده قالمز . محیط ، دوغرو دن دوغرویه مکتب داخنده ده تأثیر نی کوسترز . معلوم در که مکتب ؛ هر کون ، آنجق 5-6 ساعت طلبه سی ایله اوغراشیر . طلبه ، کوننک 18 ساعتی عائله سی نزدنده و سوقا فده کچیریر . هله امتحان لری متعاقب ایکی اوچ آلتی تعطیل دوری ؛ مکتبک برسنه ظرفنده بیک بره متله یابدینی بدنی روحی تعمیراتی بوزمغه تماماً کفایت ایدر . معلم و مر بیلر ، درس سنه سی باشلانغنده بوحاله آنجق تأثیر لره شاهد اولورلر .

والاصل هانکی جبهه دن باقارسه ق باقالم ، کنج نسلک اجتماعی تکاملنده وسجیه تشکیلندن مکتبدن زیاده طائله و محیطک چوق قوتلی بر رول اوینادیفنه قانع اولورز . اوقومق یازمق بینلرک مقدارینه کوره ، هر تورلو نشریاتک ده کنج لریک تربیه وسجیه سنه بر نوع معنوی محیط تشکیل ایتدیکنی و بونلرک ده کنج لریکده مؤثر اولدوغنی قبول ایتک مجبور یتنده یز .

بورادن چیقاریه بیله جکمز نتیجه شودر : برملتک اجتماعی تربیه سی ، یالکز مکتب قابولرته انحصار ایده مضر . اجتماعی تربیه مفهومی ، بر جمعیت ایچنده یشایان ، کنج و اختیار ، بوتون انسانلرک هیئت عمومیه سنه شاملدر . کنج نسل ایله بتشکن نسل ، جمعیت مفهومی ایچنده ، آنجق بر بوتونلک حالنده قابل تصوردر . و بونلردن برنجیلری ، متادیا دیگر لریک تأثیری آلتنده در .

اسکیدن بری شویله برسوزی - دوغرو یا ککش - تکرار ایدوب درو یوزز : « بکا ، کیملره تماش ایتدیکنی شویله ، سنک کیم اولدوغنی شویله یم ! » بو ، بعضاً دوغرو اولیان سوز ، مکتب و جمعیت حقنده دها قاندریجی برشکلر صوقولابیلیر : محیطک عمومی تربیه سی حقنده بکا معلومات ویر ، مکتب لریک عمومی وضعیتی و تربیه سی حقنده سکامعلومات ویریم . و یاخود بونی عکسنه دوشوندرک : مکتب لریک زده اولوب یتنه نی بکا بیلدیریکز ، سزه ناصل بر محیط ایچنده یشادیفکزی شویله یم !

مثالی ایسترسکز ؟ بر جمله ده بیک بر دانه سنی بولابیلیرسکز :

1) ظاهراً کوزل و سوسلو کورون شوکنج قیزه باقک ! سفر طاسنی مکتبته کتیرتمک ایچون آیریمجه بر چوجوق قولانیور ! بو ، چیت قیریلیم کنج قیز کیمدر ؟ ایشته شوراده صامان بازارنده بیقیق دوکوک بر بناده یشایان 45 لیرا معاشلی بر مأمورک قیزی ! قیزک اوستنه باشنه باقارسه کز دوزت دانه اوطوموبیلی اولدوغنه حکم ایدرسکز . حال بوکه باباسی بش کون معاشنی کچ آلسه زواللی قیز اوندی قورو اکتکدن باشقه برشی بولامیه جق !

2) شو مکتبته باقک : نه کوزل باغچه سی و باغچه سنده نه کوزل و نه چوق یمیش آغاچ لری وار . یازیق که آغاچ لریک دالرینی طفیلی بر نبات قورو تو یور ! طلبه آرزو ایدرسه بر کونلک ، نشته لی بر سفر بر لریک ، بوخسته لفرک اوکنه کچه بیلیر ! نه کزر ! قیملدایان ، بوغیغ وضعیتک اوکنه کچمک ایستین بر کیشی بیله یوق . [*] یالکز باشنه الری قانانجه یه قدر طفیلی نباتلر ایله مجادله ایدن بر معلم ، منحصر آ مانه ریال طویلامق هوسیه کنج لره صورویور : چوجوقلر ! بو آغاچ لره یازیق ده کیلمی ؟ بو طفیلی نباتلر ، آغاچ لریک عصاره سنی آمیور . عجا بونک اوکنه کچله مزی ؟ طلبه بوزدن یاپیلیمش انسانلر کبی : جام افندم ، اوغراشمغه دکز که ! مکتب بناسی و آغاچ لری مکتبک ده کیل ، یابانچی بر آدمکدر ! معلم برشی شویله میور .

[*] قونیه ده بر مکتب قصد ایدیلور .

چونکه بوسوز اوزرینه یابیلان هرشی اضطرابی در ، « روحدن کله » ده کیلدر . مع مافیله بووقمه ، معلمی هفته لره ، آیلرجه دوشوندورویور . و کزدیکی هر پرده بوکا بکزر دها نیجه نیجه وقع لره شاهد اولویور ... مکتبلر ده بو بوکا بکزر یوزلرجه وقعیه شاهد اولدقدن سوکرا ، در حال شویله بر حکم ویرمهک جسارت ایدیه بیلیرسکز : بوجمیت مسرفدر ، کوسته ریش بلاسیله معلولدر . حال حاضر یله یاشیار ، استقبالی دوشونمز و بونک ایچونده « نفس نفیسی » نامنه هر تورلو فنالتی ارتکاب ایدیه بیله جک درجه ده خود بین در . وبالخاصه جمعیتی یشادان و فرد لری متواضع و مسعود یاپان « ایش سه وکیسی » ندن ذره قدر نصیبی یوقدر ...

3) شو آلمان مکتبنده . ایش السه سیله ، مکتب لریک باغچه سنه نشته ایله کوربه طاشیان بوکنج قیز و آرککلر کیملر در ؟ برینک باباسی بو یوک برتجار ، دیگرینک کی اوطوموبیل فابریقه سی صاحبی در ... بوجنس مکتبلرله چوق شاهد اولویور میدسکز ؟ او حالده هیچ قورقه دن در حال حکم کزی ویریه بیلیرسکز : بوجمیت ؛ یشادیجی ، قور تاریجی و مسعود ایدجی پره نسینلر آرقه سنندن قوشیور . بوراده فردلر « ایشی » سور ، کوسته ریش طانماز ، اصل و نسبیله ده کیل ، شخصلریله افتخار ایدرلر . متواضعدرلر ، مقتصددرلر . حال حاضر لردن زیاده استقبالی دوشونورلر ، جمعیت دوستی درلر ، متساند یشارلر . و جمعیتک سلامتی نامنه « نفس نفیسلری » ایکنجی درجه ده رول اوینار ... الخ . یکی نه یاپالم ؟ عصر لریک اوزر مضره قویدوغنی بو اولدوروجی یوکی ناصل دفع ایده لم ؟

مکتب لری اصلاح و یکی نسلدن حقیله استفاده ایتک ایچون مکتبلرله برابر دولنک بالجه تشکیلاتنک کندی ساحه لری داخنده ، محیطه ، تربیوی تأثیر لری اویندیر مغه چالش لری وطن بورجی در . بومیانده چوق بو یوک تلقینی قوتی اولان مطبوعات و سائر نشریات واسطه سیله ، کوسته ریش ، طفیللک ، اسراف ، خود بینلک ، ایش سه وکیسلرکی و « بکانه جیلک ! » کبی مششوم و تخریبکار قوتلره آلائی ایدلم و اطراف زده یشایان یوکی اولدوروجی قوتلری تقلید ایتک ده کیل ، اولره قارشی محیطه درین بر نفرت حسی اویندیرالم ! تا که عصر لریک بزه بر اقدینی منحوس اعتیادلری ، وسجیه سز لری ؛ ای اعتیادلره و کوزل سجیه لره قلب ایتک ممکن اولابیلین .

مع مافیله محیطک تربیه سننده اک مهم رولی اوینایه جق ، مکتبلردن زیاده شهر لدر . هر شهر امینی و هر بلدیله رئیس ، اداره ایتدیکی شهر و قصبه نی بو یوک مقیاسده بر « مکتب » تلقی ایتکه مجبوردر . بو ذهنیتی طاشمایان و بویله بر پره نسینی قبول ایتین هر شهر اداره جیسی ، فرقه وار مهن ، مملکتته فنالتی ایتدیکنه قانع اولابیلیر . مقصد مزی بر آرز دها آچیقجه و تفصیلاتیه ایضاح ایتکه چالیشالم .

دوقتور : ضلیل فکرت

